

RAGYOGÁS PORCELÁN- ÉS KÖNYVRITKASÁGOK

– AZ ORSZÁGOS SZÉCHÉNYI KÖNYVTÁR ÉS A HERENDI
PORCELÁNMANUFAKTÚRA ZRT. KÖZÖS KIÁLLÍTÁSA –

Az éves nagykiállítás 2012. április 18-tól szeptember 30-ig volt megtekinthető a Corvina termekben. A Herendi Porcelángyár a világ porcelángyártásának egyik vezető manufaktúrája, szerepe a magyar ipar és iparművészet történetében egyedülálló. Ahogy a gyár egyik monográfiájában – credónak is tekinthető összegzésként – találóan olvasható: „...a cég legfőbb vagyona a dolgozóiban meglévő tehetség és szaktudás. Világhírét és a vevők elismerését is annak köszönheti, hogy a kézműipari hagyományok ápolását tekintette legfontosabb feladatának.”

Ami összeköti a két intézményt, ami kiemelkedő szerepet biztosít számukra a gazdasági illetve kulturális életben, az éppen az említett legfőbb vagyon: a tehetség és a szaktudás. Mert úgy képesek őrizni hagyományaikát, kincseiket, hogy közben

folyamatosan kinevelik saját utánpótlásukat, bővítik állományukat. Ahogy régen is, a porcelángyártás anyaga – legalábbis nagy része – külföldről származik. Attól lesz speciálisan magyar, amit emberi tényezőnek nevezünk. Ez jelöli ki a hungarikumok között is különleges helyzetét, s ezért lesz több a herendi, mint egyszerű használati vagy díszítőtárgy. Ahogy Széchényi Ferenc a maga optimizmusával, töretlen lendületével és kitartásával 210 évvel ezelőtt létrehozta és a nemzetnek ajándékozta könyvgyűjteményét, mai utódai úgy gyűjtik, ápolják a rájuk hagyományozott kincseket, s erejükhez mérten gyarapítják azokat.

Nem új az ipar, az iparművészet kapcsolata a tudománnyal, kultúrával: sőt, jelen esetben átfedés is van, elég csak Humboldtra vagy az Apponyiakra

A 80 éves Apponyi készlet

A középső terem

gondolni, a tálakon megjelenő irodalmi és történelmi alakokra, eseményekre. Igazából csak alapanyagukban különböznek a létrehozott s őrzött értékek. Külön öröm számunkra, hogy ezzel az együttes kiállítással, az ezt létrehozó közös tervezéssel, gondolkodással, a művészet két külön ágából érkező inspirációkkal a megszokottnál szélesebb érdeklődő réteget voltunk képesek megszólítani. Ezt bizonyítja a 6000 fő feletti látogatószám is.

Az Amor Librorum térben egy rövid gyártörténeti tárlatot rendeztünk be, kiegészítve a porcelángyártás rejtelmével. Ez vezetett az első teremhez, ahol egy főúri ebédlő-enteriőrben az „arisztokraták porcelánjait”, például a jubileumát ünneplő Apponyi-készletet tekinthették meg a látogatók, illetve számos világhírű szervíz darabjait, közöttük az Erzsébet királyné – Sissi – számára tervezett készletet, a Rothschild, Wales dekort. Láthatták az érdeklődők a Viktória-mintás készletet, mely a gyár számára meghozta a világhírt, s megtekinthették ennek felújított változatát is.

A másik oldalsó terem nagypolgári szalon-enteriőrt idézett. Itt az a szervíz került középpontba, amelynek névadója a Liechtenstein hercegi család. (Nem elhanyagolható szempont, hogy pár éve Ausztria legjobb kiállításának a Liechtenstein család jubileumi tárlatát választották, melyben három dologgal reprezentálták nagyságukat: a fegyvergyűjteménnyel, könyvtárukkal és a herendi porcelánkészleteikkel.) A vitrinekben dísz tárgyak, kisplasztikák is kiállításra kerülnek.

A kiállítás harmadik, legkülönlegesebb része volt a középső terem, ahol azokat az egyedi porcelántárgyakat, illetve a megfestett motívumokhoz köthető, a nemzeti könyvtár tulajdonában lévő könyvritkaságokat csodálhatták meg a látogatók, amelyek a magyar történelem nagy pillanatait, emblemikus alakjait örökítik meg. A zömében dísztalakat, serlegvázákat tartalmazó

összeállítás darabjai így együtt még soha sehol nem voltak láthatók, elkészítésük művészi és technikai bravúr. Melléjük helyeztük a nemzeti könyvtár kincseiből a Képes Krónika 19. században készített nemesmásolatát, Révai Péter koronaőr visszaemlékezéseit, Decsy Sámuel és Ipolyi Arnold könyveinek eredeti kiadásait; valamint az ábrázolt személyekhez köthető egyéb relikviákat, többek között Széchenyi István és Klapka György által dedikált könyveket, leveleket, kéziratokat: '48-as honvédek visszaemlékezéseit, csatarajzait. Az érdeklődők az ún. Varázslatos Napokon a gyár szakembereinek közreműködésével bemutatókat láthattak, és saját maguk is kipróbálhatták az eredeti alapanyagokat: porcelán- és könyvjelzőfestés, test- és körömfestés, valamint rózsza és más tárgyak formázását lehetett elsajátítani.

A magyar nemzet két kiemelten értékes intézményének sikeres összefogása volt a kiállítás. Mindkettőt az 1800-as évek első felében alapították, mindkettő szellem és gazdagság találkozása. Ez a két, emblemikus intézmény mutatta be munkássága és gyűjteménye legjavát, nagyon ritkán látható kincseit – könyveket és porcelánt – a ritkaság és egyediség jegyében, a ragyogás szellemében.

Kötél Emőke

kotel.emoke@t.ozsk.hu

Arisztokrata készletek